

Links en Rechts

STANDAARDIANA

De Standaard wordt gevaarlijk hysterisch.

Onder den impuls van zijn heer en meester, den door de mislukking zijner politieke ambities zoover verblinden Sap van Siemens, is dit blad op talloze avonturen uitgegaan, die ten slotte maar heel slecht de zonderrijne plannen dienen van deze eenzijdig groteske provinciaal-machiavellistische figuur.

Dit heeft «De Standaard» ertoe gevoerd de kampioen te worden van een boel hersenschimpende zaken, waarvan de meeste dan nog door dit blad zelf worden uitgevoerd «pour les besoins de la cause».

Er steekt al tegelijk iets van den dorps-leugenaar en den Don Quichot in deze manier van doen, maar dan van een op perfide en opzettelijke wijze paniek zaaiende windmolens-held.

Ik overdijs dan ook geen oogenblik, wanneer ik voorspel dat «De Standaard» zich doopselende een katastrofale roes ongelukken op den hals gaat halen!

Wel bekomme het «De Standaard», die ten slotte ook zoodanig smerig en stom is geworden in zijn aanvallen tegen zijn politieke en ideologische tegenstanders, dat men er nog bezwaarlijk enig medelijden kan mee hebben.

Alleen heeft het blad zijn smerlap-perijen naar niet te ver te drijven.

Er staat iets in zijn nummer van gisteren, dat misschien nog wel 'n beetje lager staat dan een smerlap-perij. Het betreft de artikelen over de internationale politiek van onze medewerker Rudolf Breitscheid en in het bijzonder, dat over het Duitsch-Oostenrijks akkoord, dat in «Vooruit» van j.l. Donkerdag verscheen.

Eigenlijk weert «De Standaard» ook maar geen woord uit bewert artikel, waaruit het zelfs een der beste fragmenten overduikt. Het blad voegt er echter zonder meer aan toe:

«Al die artikelen van Breitscheid zijn ingegeven door den haat tegen Hitler evenals de buitenlandse politiek van de Belgische socialisten. Wij herhalen dat het onaannemelijk is dat Duitsche uitwerkingen Belgische bladen mogen gebruiken om hun haat te koelen tegen het regime in hun vaderland».

Dwaer en schamteloos kan het niet vanwege een blad, dat in menig artikel de onverholen sympathie van zooveel Vlaamsch-nationalisten voor het Hitler-regime vertolkt.

Op zijn dreigement van «De Standaard»... dat het onaannemelijk is dat... enz., willen we in de eerste plaats antwoorden:

«De Standaard» moest absoluut leeren en anderen toon aan te slaan. Want dat is precies «onaannemelijk», ja onduidelijk, dat een Vlaamsch-kliekant dagblad de vrijheid van opinie der uitgeweken Duitsche politieke zinnen zou gaan verdragen en bedreigen, waar het zelf onder het valsche mom van nationalistische en rasistische drogredenen dagelijks het landverraad nabijkomt! Is het duidelijk?

Het venijnig, trouweloos opzet van «De Standaard» komt des te schreeuwer naar voren, waar het blad in hetzelfde nummer de Vlaamsch-nationalistische senatoren die vrijdagavond tegen de amnestie voor stakingsfeiten stemden, omdat de amnestie voor de Vlaamsche aktivisten nog niet werd toegekend, met zichtbare tevredenheid behandelde!

Voor de rest, zijn we er fier over onder onze medewerkers te tellen: een man als Rudolf Breitscheid, wiens diepdoordachte klacht in de internationale politieke verwikkelingen, inderdaad scherp afsteekt bij het dubbelzinnig pro-Hitleriaans gekonkel, waarmee «De Standaard» dagelijks zijn lezers vergiftigt.

VAN

VOLKSFRONT-AFDEELINGEN

Het Nationaal Initiatief-Komitee vergerde deze week onder voorzitterschap van Professor Brien.

Het heeft met vreemde kennis genomen van de oprichting, in verschillende gewesten, van talrijke afdelingen, die reeds een groote bedrijvigheid aan den dag leggen.

In 7 & 8 belangrijke centralen zullen op 2 Oogst, verjaardag van de oorlogsverklaring, groote bijeenkomsten voor vrede en vrijheid, en kouw gezet worden door de afdelingen van het Volksfront.

Al wie inlichtingen wenscht over de Volksfrontbeweging, wende zich tot den heer Vleming, 84, Beukenstraat, te Linkebeek, bij Brussel.

ROMAIN ROLLAND SCHRIJFT EEN FILM-SCENARIO

Romain Rolland is door Warner Bros uitgenodigd het scenario te schrijven voor een Danton-film, die onder regie van Max Reinhardt vervaardigd wordt; de vermaarde schrijver heeft de uitnodiging aanvaard. De reisreiser zal persoonlijk met Romain Rolland van gedachten wisselen betreffende de uitwerking van het gegeven.

MARLENE DIETRICH OP REIS

Groote vermaardheid is dikwijls lastig voor de beroemden zelf. Een van de eerste plagen waaraan zij zijn blootgesteld, zijn de smeekbeden van verzamelaars van handteekeningen, die altijd gewapend zijn met hun album, zoons een gangster met een «automatic» op zak loopt. Natuurlijk kennen de handteekeningvervaardigers geen genade, waar het beroemde filmsterren betreft en Marlene Dietrich weet daarvan mee te praten. Verleden Woensdag vertrok Marlene uit New York met de «Personamie» met haar en waren zooveel fotografen op het oorspand en zooveel handteekeningjagers dat vóór de politie en de stewards deze lieden van boord had gewerkt, het schip reeds een uur te lang aan de kade had gelegen.

De filmster behield er haar goed humeur bij, glimfachte naar links en rechts en bleef onvermoeid handteekeningen plaatsen.

De groote Garbo is bij zulke aanvragen heel wat minder vlot en welwillend.

Zen algehele smering, volmaakt en te gekste heide, dank zij de organisatie der Shell-Smering (Shell Specialized Lubrication).

DE HITTE MAAKT HET WATER IN DEN MISSISSIPPI LAUW

De hittegolf in Amerika duurt voort, en nog uit allerlei plaatsen worden rekord-temperaturen gemeld. Het water van den Mississippi heeft op het oogenblik een warmte van 33 graden Celsius, een temperatuur, die tot nog toe nooit werd bereikt. Het aantal slachtoffers zou inmiddels reeds gestegen zijn tot 4500.

15 NOORSCH KONINGEN EN AARTSBISSCHOPPEN VERDWARVEN

Het «Dagblad» te Oslo publiceert een sensationeel verhaal, volgens hetwelk de overblijfselen van 15 Noorsche koningen en aartsbisschoppen uit de middeleeuwen spoorloos zijn verdwenen.

Volgens genoemd blad hebben eenige professoren van de universiteit te Oslo eenige jaren vóór den oorlog verzocht of zij deze overblijfselen voor onderzoek mochten ontvangen, welk verzoek werd ingewilligd.

Velen dezer dooden waren niet verzeelveld; men wist alleen welke koningen en welke geestelijken in de kathedraal te Trondheim waren begraven. Het onderzoek baseerde op den leeftijd dien elk der dooden had bereikt, meende men met behulp der tanden de identifikatie te kunnen bewerkstelligen.

De overblijfselen werden in gewone pakjes per trein naar Oslo gezonden, doch op onverklaarbare wijze werd deze zending uit het oog verloren en het is onmogelijk gebleken het verloren wege op te sporen.

Bij de resten waren o.a. die van den beroemde St. Olaf, die de Denen bezocht en die later (1030) in den slag bij Stiklestad sneuvelde, toen hij pogde het kristelijk geloof in Noorwegen te voeren.

EEN BEELDJE VAN PRAXITELES GEVONDEN

Aan den voet van de Acropolis, in Griekenland, is een ivoren beeldje gevonden, voorstellende een jongeman in leunende houding, dat naar men meent het werk moet zijn van Praxiteles (ong. 360 v. v. Chr.). Met uitzondering van den linker benedenarm, is het beeldje uit één stuk voor. De uitdrukking van het gezicht, de wijde gave van het haar en de spieren, dragen alle de kenmerken van het werk van Praxiteles.

AUTOMOBIELWEGEN IN RUSLAND

Rusland gaat een afzonderlijk wegennet voor het automobilverkeer inrichten. Begonnen is met het maken van twee wegen, die van Moskou in westelijke richting zullen loopen naar Minsk en naar Kiev. Deze beide wegen die elk een lengte van ongeveer 800 km. zullen krijgen, zullen reeds in December van het volgend jaar gereed moeten zijn.

HET EERSTE POOL-VLIEGVELD

De Sovjet-Russische regering heeft besloten, op het Noord-eiland, het noordelijkst gelegen eiland van den Frans Jozef-archipel, n.l. op 82 gr. N.B. en 60 gr. O.L. het eerste pool-vliegvelde aan te leggen.

BETON, GEWAPEND MET BAMBOE

In tropische landen, waar bamboe in ruime mate beschikbaar is, zijn proeven genomen om beton te wapenen met bamboe, dat een zeer elastisch materiaal is. In China is dit zelfs geschied bij het maken van betonwegen. Om te beletten dat het bamboe bij het storten van het beton water opneemt, dat het tijdens de verharding wege verliest, waardoor dan de goede eigenschappen verloren gaan, wordt het bamboe bestreken met loodwit. Het beton hecht zich in voldoende mate aan het bamboe, ook ten gevolge van de hierin aanwezige geleidingen. Voorspog zal echter het bamboe-beton het met staal gewapend beton nog wel niet verdringen.

GRIMLACHJES ONDER VISSCHERS

Eerste visser. — Gisteren heb ik een reusachtige snoek gevangen. Hoeveel denkt ge, dat hij woog? Tweede visser. — Hum... ..de heeft!

Boekhandel De Vlam

St. Pietersnieuwstr., 64, Gent. Sprekdraad: 198.94.

HIJERMEDE VERWITTIGEN

BOEKHANDEL VAN 20 TOT 23 JULI ZAL G E S L O T E N BLIJVEN.

Feuilleton van «Vooruit»

LOUIS BROMFIELD

IN 24 UUR

2.

Om tien uur kwam de zuster binnen, gesteven, frisch en met roode wangen van de kou. Dank zij de huishoudelijke hulp van Esther en de hulp van grootmoeder Koshitz en mevrouw Roldstein vond zij het huis vlekkeloos en stipt op orde. Het tegenaan ging mevrouw Koshitz naar huis om wat te slapen en toen zij weg was, zei de zuster tegen Pat, dat hij ook maar liever moest gaan en Esther laten probeeren een dutje te doen. Niets was zoo goed als volkomen rust. Zij joeg hem de kamer uit, maar hij kwam terug en keek om den hoek van de deur naar Esther en het kindje, alsof hij hen nog eens moest zien om te gelooven, dat wat er gebeurd was, waar was Esther, voelde dat hij er was, deed haar oogen open en glimachte opnieuw en zei toen met zachte stem:

— Ik heb over haar naam nagedacht, Pat. Ik zou haar naar Rosie willen noemen. Zij is zoo goed voor ons geweest. We kunnen Rosie niet dankbaar genoeg zijn.

Hij greinsde en zei:

— Zeker. Dat zal Rosie leuk vinden. De zuster hoorde hem en deed vriendelijk, maar beslist, de deur voor zijn neus dicht. Hij draaide zich om en ging zijn jas en hoed aandoen om Ro-

Brusselsche kroniek

Het standpunt van den automobilist

Een onzer makkers heeft ons gisteren een poets gebakken. Hij heeft ons meegewonnen op een autotochtje door Brussel.

Na zowat links en rechts te hebben gekuterd, reed hij in de richting N.-W. en kwam zoo ongemerkt in de buurt van de Bazillek, op de zoogenoemde Hoogvlakte van Koekelberg.

Vóór de laatste licht het Elisabethpark loopt een dubbele asfaltbaan, die de rechtstreekse verbinding verzeent. Het met de nieuwe baan naar den Gentischen Steenweg te Berchem.

Het vraagstuk van de ontlating van den Gentischen Steenweg, die te Molenvoer bij, maar een gangetjes is, heeft aan de openbare besturen groote zorgen gebaard.

Men heeft dan het denkbeeld opgevat een tweede verbinding te verwezenlijken naar den grooten verkeersweg voor de kust, die vooral tijdens het badseizoen door duizenden automobilisten wordt gebruikt.

Deze nieuwe verkeersweg liep eerst van het Noord langs de Leopold II-laan, langs het Elisabethpark om naar de nieuwe baan die duars door Berchem heen van de Bazillek naar den Gentischen Steenweg loopt. De lezer herinnert zich, dat deze baan een eindje langs den Gentischen Steenweg loopt en door middel van een viaduct de spoorweg oversteeft, zoodat de automobilisten niet langer tijd hoeven verliezen door voor een dikwijls gesloten overweg van Berchem aan te schuiven.

Het vraagstuk van de verbinding naar de kust, was dus opgelost voor zover het de Brusselsche agglomeratie betreft. Maar er bleef echter een hapering: het omrijden langs het Elisabethpark langs slechte centrale wegen. Men heeft het denkbeeld opgevat het autoverkeer duars door het park te leiden.

Onmiddellijk is daartegen protest aantekend, niet alleen om reden van vernieling van natuurschoon, maar vooral wegens het gevaar dat dit autoverkeer zou meebrengen voor de bezoekers van het park, waar de kinderen uit de buurt komen spelen.

Wij hebben ons bij dat protest aangesloten en het was juist daarom dat onze Kamerad-automobilist, ons langs daar voerde.

Wij moesten erkennen, dat de baan die duars door het park werd getrokken, een auto baan is en dat men er een ware autostrade heeft van het Noord naar den Gentischen Steenweg voorbij Berchem. Maar wij betrouwen de verduijning van de moete volgroede boom.

Onze kamerad antwoordde ons echter, dat als er op een plaats volgroede boommen werden weggenomen, er elders nieuwe zouden groeien.

Er dan de kinderen en de andere wandelaars? vroegen wij.

De kinderen en de wandelaars in het algemeen beschikken over brede wandelpaden, welke tot m. tellen, antwoordde men ons. In zulke omstandigheden kan men niet betoogen, dat de autostrade een gevaar is voor de voetgangers; daarbij, zegde onze automobilist, de voetgangers passen zich alle dagen beter aan het autoverkeer, juist zowat de kippen en...

(Zie vervolg onderaan volg. kolom.)

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

Vandaag

ITALIE-ABESSYNIE

Men vraagt me hier den tekst te geven van een lied over «Italië-Abessynië». De schrijver is van de deelt van «Jodenvervolgung» en van «De terechtstelling van Vander Lubbe», die ik vorige maand overdrokte: de Hollander Jack Bess, een volkszanger. Het gedicht werd gemaakt bij den aanvang der vijandelijkheden:

In een vlamend egelome Heeft een heerscherbede tent staat Zich de wellust opgedwongen. Van het knechten eener Staat, die Staat van de Abessynië Land van het gekleurde riet. Dat sinds ouderhe — door de bewoners, die nu niet meer was. Vrijdom van 'n neger was.

In dat barre Abessynië Leert de neger zijn bestaan. Zwegend, zonder idealen, Ziet hij daar zijn dagen gaan. In zijn primitief begripen Haakt hij niet naar goud of geld, Want de zwarte is m. riet. Kent hij niet den SPOTNAAM «HELD».

Doch, in 't land waar eenmaal Nero Zich met lauweren heeft getoed, Waar men zijnenwille... menschen, Voor de leuven heeft gepeeld... In dat land klinkt plots de leu: Maak de zwarte de m. riet. Wat in waarheid echter zijn moet, Maak de zwarten... slaaf van mij.

Wars van pakt en verdragen, Roep 'n dwaze dwingeland, Mannen op — om te gaan strijden.

spoor te geven wie het gedaan heeft.

Pat leunde tegen de balustrade van de veranda en voelde zich duizelig. — Rosie, herhaalde hij dof, Rosie, waarom moesten de Rosie vermoorden? Zij heeft nienand ooit wat gedaan. — Ik weet het niet, zei Kennedy. Maar het zijn gewoonlijk de kwaadste die vermoord worden.

Hij pakte Pat's hand met een wonderder. Esther had hem gerrardt Rosie op te hebb geraakt. — Het was een goed kind, hé? — Zij was de eenige goeie in de familie.

In toen beheerschte hij zich met groot. Hij knam en probeerde Kennedy verstandige vraag: te stellen. Hij was zich vaag bewust, dat hij door de sneeuw de straat uit liep, maar hij had willen schelden en vloeken. Opnieuw zei hij:

— Waarom moesten zij Rosie vermoorden? Zij heeft nooit iemand wat gedaan. — Toen zij, voorbij de reus kwam, zei hij:

— Kun je een oogenblik wachten? Ik moet hier even wezen.

Plotseling herinnerde hij zich echter zijn boodschap niet meer en hij stond versuft te probeeren zijn harsen op te friseeren. Tenslotte schoot het hem te binnen. Esther had hem gerrardt Rosie op te hebb geraakt. — Het was een goed kind, hé? — Zij was de eenige goeie in de familie.

— Kun je een oogenblik wachten? Ik moet hier even wezen.

Plotseling herinnerde hij zich echter zijn boodschap niet meer en hij stond versuft te probeeren zijn harsen op te friseeren. Tenslotte schoot het hem te binnen. Esther had hem gerrardt Rosie op te hebb geraakt. — Het was een goed kind, hé? — Zij was de eenige goeie in de familie.

— Kun je een oogenblik wachten? Ik moet hier even wezen.

Korporatisme en arbeids-konflikten in de middeleeuwen

(Zie begin blz. 1)

Zelfs in normale tijden was de positie der proletariërs allesbehalve rooskleurig. Meesten onder hen bevestigden een kamer in een of andere steeg gehuurd per week, en bezaten niets anders dan de kleederen die zij aan het lijf hadden. 's Maandagsmorgen vond men ze op de markt of zag men ze rond de kerken dwalen in de hoop voor acht dagen door een patroon aangeworven te worden. De arbeidsdag begon met zonsopgang en eindigde laat in den nacht. Het loon werd 's Zaterdagavond uitbetaald. Aldus vormden de nijverheidsarbeiders uit dezen tijd een heel andere klasse te midden der andere ambachtlieden. Zij stonden heel dicht bij de positie in dewelke later de moderne proletariërs zouden verkeeren.

Het moet dan ook geen verwondering baren, dat er, tijdens de middeleeuwen, een spijte van het kristelijken geest dooroorgangen korporatisme, geweldadige werkstakkingen uitbarsten. Het oudste gekende voorbeeld daarvan is de staking te Douai geweest, in 1245.

Dertig jaar later lieten de Gentische wevers en vollers het werk staan. Zij verlieten zelfs de stad en gingen in massa naar Brabant; doch ginder was het Magistraat tijdig verwittigd geworden en ontzegde de stakers het recht van verblijf. De weerspannige arbeiders werden aan Gent uitgeleverd, en nadere namen de patroonslieden het besluit, alle diegenen die in opstand kwamen met verbanning en, in sommige gevallen, met den dood te bestraffen.

Een andere klok. Een tiental jaren geleden verscheen te Parijs een werk, «De arbeid in het kristen Europa van de Middeleeuwen» van de hand van P. Boissonnade, professor aan de Universiteit te Poitiers. Boissonnade beschrijft in dit boek hoe de patroons uit de middeleeuwen, in klein aantal over een monopolium beschikkend, hun arbeiders uitzogen en uitbuitten. «De korporatistische reglementen hadden het zoover gebracht, op de loonarbeiders een ondraaglijk juk te doen drukken. De werklieden verkregen vaak niet eens een zeer redmatige loonsverhoging. In de gilden en neringen waren er soms nog wel werknemers toegelaten, maar zij bekleedden de plaats van ondergeschikten die niets te zeggen hadden». Ook Boissonnade heeft het over de stakingen: «Onder de proletariërs heerschte een bestendige staat van misnoegdheid. Vandaar werkstakkingen en zelfs boycottes van patroons wanneer schiedrechtors op de brutale macht de zaak niet vermochten op te lossen. Vandaar ook de opstand van de meer dan eenhonderdjarige onlusten die voortvloeiden uit de verduijning van de moete volgroede boom.

Onze kamerad antwoordde ons echter, dat als er op een plaats volgroede boommen werden weggenomen, er elders nieuwe zouden groeien.

Er dan de kinderen en de andere wandelaars? vroegen wij.

De kinderen en de wandelaars in het algemeen beschikken over brede wandelpaden, welke tot m. tellen, antwoordde men ons. In zulke omstandigheden kan men niet betoogen, dat de autostrade een gevaar is voor de voetgangers; daarbij, zegde onze automobilist, de voetgangers passen zich alle dagen beter aan het autoverkeer, juist zowat de kippen en...

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Buitenlandsche kroniek

Het Fransche voorbeeld

Enkele dagen geleden, gaven we onder deze kroniek, een overzicht van het werk der Fransche Volksfront-regering. Het bilan van een maand. Een indrukwekkende balans.

Er is reden te over om er nogmaals op terug te keeren. Niet om te herhalen wat het kabinet heeft verzeuvelijk, maar om te ontginnen wat sedertdien werd verzuimd.

Systematisch en methodisch wordt het heele volksfrontprogramma verzeuvelijk. De wijze, waarop Blum en zijn ploeg te werk gaan, is buitengewoon en stemt tot geestdrift.

Het Amsterdamse «Volc», in zijn buitenlandse kroniek, schrijft, dat Frankrijk den weg wijst.

Omze Hollandse vrienden hebben altijd zeer scherp tegenover de kommunisten gestaan. De vorming van het Volksfront in Frankrijk, met steun van de kommunisten, werd in Nederland niet op dezelfde wijze als bij ons beoordeeld. Het is dan ook de te verheugender in het orgaan der Hollandse partijgenooten te kunnen lezen:

«Door de sombere stemming van onze dagen, veroorzaakt door kristellende en oorlogsdreiging, schieten stralen van licht. Frankrijk heeft den sleur gebroken, waarin de energie van het volk dreigde onder te gaan. Met een snelheid en een beslistheid, waarvoor Mussolini en de Engel-Germannen den loof mogen afnemen, zet het nieuwe bewind de eene hervorming na de andere, op volkomen democratische wijze: met de medewerking van het Parlement, en zonder kwappels, zonder messen en revolvers, zonder Columbiërs, konventiecampen, en weluit in moorden. Frankrijk leert het bewijs, dat voor een volk geen diktatuur noodig is, geen geweld, diktatuur overheersching van het eene deel der massa, door het andere, een tran en zijn nasleep, om een nieuw leven te beginnen».

Het slot van het artikel in het Amsterdamse «Volc» is als volgt:

«Opnieuw schiet een straat van licht door de donkere stemming: de Volksfront-regering legt de hand op de oorlogsindustrie».

We hebben het gisteren in ons blad gezegd: het wetsontwerp op de nationalisatie van de oorlogsindustrie werd gestemd met 484 tegen 65. En een paar dagen geleden — ook dat dient onderlijnd — werd het nieuwe statuut van de Banque de France aangenomen.

Onze lezers kunnen er van overtuigd zijn, dat beide nieuwe Fransche wetten ver over de Fransche grenzen een enorm effect zullen vinden. We zeggen het in den titel en we herhalen met nadruk: het Fransche voorbeeld.

Ja, het Fransche voorbeeld! Velen, in de heele wereld, aanzagen de kwestie der nationalisatie van de oorlogsindustrie als een «droom», ten minste als iets voor verre tijden, een programmeerpunt, ja, maar waarvoor de verwerenlijking eerst in de toekomst mogelijk was.

En ziedaar! Het democratische Frankrijk lost het vraagstuk op, kalm, bedaard, maar bestist.

Twee pluren van het Fransche Kaptijn — (Zie vervolg nevensgaande kolom.)

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Weet dus niet angstig, omdat het Elisabethpark veruurd zijn, zegde onze automobilist; het uitzicht is anders geworden; gezuif er aan gewoond worden en binnen kort zult ge erkennen dat hier goed werk werd verricht:

honden, die voorzichtig worden bij het oversteken van den rijweg.

Sirop de Vosges Cazé

Zooals water het vuur,
dooft den hoest

Fruitwijnen (vervolg)

Door de gisting wordt de suiker omgezet in alcohol en in koolzuurgas. De gisting bestaat uit de vermenigvuldiging van de gistplant, een zwam of schimmelpil die éénzijdig is. Deze euklen kunnen zich door splitsing zeer ras vermenigvuldigen indien ze zich in een voordelig milieu bevinden, t.z. onder een warmtegraad van 10 tot 25°Celsius, hoewel met 15°Celsius met 50°Celsius, wat men nog niet lage gisting.

Geurende den oorlog hebben wij in de brouwerij van 'Vooruit' witte wijn gemaakt in den kelder waar een temperatuur heerschte van hoogstens 10°C. In dit geval duurt de gisting langzaam, maar is daarom niet slechter. De noodzakelijke warmtegraad is 24-25°C. Men moet niet zal overschrijden, want op 28°C sterven de gistplanten en vormt zich de bacterie Acetui, die de zuurhoudende vluchtigheid ontsiet in wijn, wat men kan ondervinden door de wijn te plaatsen. Men zal dus voor de gisting een plaats kiezen waar het niet al te warm is en in geval van buitengewoon warm weer zal men natte bellen op het vat leggen.

In het begin is de gisting zeer onrustig en zou het vat overloopen als men de voorzorg niet nam enige centimeter van vol te doen. Na vier dagen wordt de gisting veel kalmer en mag men het vat gansch aanvullen en steeds verhouden met gekookt en koud geworden water.

Het dik dat boven drijft en voor het bomaat komt wordt met een houten lepel verwijderd. Dit is wel niet voldoende nodig maar men doet het dat en de gisting niet te veel dik op den bodem van het vat zou liggen.

De gisting duurt gewoonlijk van Juli als de bessen rijp zijn en gepreest worden, tot einde Oktober. Trossen mogen rijp zijn, met de steeltjes gaan te gort door de pers, doch kruiden (steltjes) moeten gepreest worden 8 dagen voor te ebbaren zijn, anders is het sap te vet en te laten zich moeilijk persen.

Men kan zien dat de gisting geleidelijk als er geen luchtbelletjes meer komen en een aangestoken lucifer dat men boven het bomaat houdt, niet meer uitgedoofd wordt door de dampen.

MOESKROEN

WREKING. — De betrekking van een man en een vrouw, die beiden van de partij zijn, is een zaak van ernst. De kandidaten moeten minstens 3 jaar in regel van de partijorganisatie. De kandidaturen worden ingewacht tot uiterlijk 26 Juli ingerepen. Voor de verkiezingen werden men zich tot het bureau der kooperatie.

koolzuurgas, dat door de gisting g-t-vormd wordt.

Nu wordt de wijn overgetapt in een tweede vat dat men in den kelder legt.

De laatste die niet meer klaar is, wordt door een doek gegoten en het diksel wordt ook in een teems gedaan. Toch heeft men verlies en daarom ware het beter als het tweede vat tien liter kleiner is, doch in den handel zijn de vaten van een zeker slag omtrent juist van dezelfde grootte.

Het tweede vat moet gansch vol zijn en goed gestopt, zelfs na weken weder nagezien om het verdoerde te vervangen door wijn. Als men die aanvullingen moet doen met water, bij gebrek aan wijn, dan verlaaft hij natuurlijk. Daarom was het beter van in 't begin (in Juli) het ghesake sap en suiker een weinig te overdrijven om genoeg graden alcohol te verkrijgen om later water te mogen toevoegen.

Hoe langer de wijn op het tweede vat ligt, hoe beter. Na een paar maanden kan de wijn reeds klaar geworden zijn en dan zal een beginnende hem reeds willen afrekken op flesschen.

Als men sterke flesschen neemt, champagneflesschen en in ieder een kluitje broedsuiker toevoegt, waarna men stopt en de kurken bindt, ontstaat in de flesschen een tweede gisting. De suiker wordt omgezet in alcohol en in koolzuurgas dat in de flesschen gevangen blijft en bij het uitschutten schuim geeft; men heeft dus schuimwijn. Men doet dit alleen met witten wijn. Doch dit is ook door de wet van boden, tenzij men zeer hooge rechten betaalt.

Wanneer de wijn omtrent een jaar op het tweede vat ligt, gaat het moeilijk om er nog schuimwijn mede te maken, daar de gistplanten gestorven zijn.

Wanneer men rooden bessenwijn op flesschen trekt, gebeurt het wel eens dat zonder bijvoeging van suiker er gisting in de flesschen komt die de kurken doet afspringen. In dit geval stelt men ze een week of tien dagen recht om h-t koolzuurgas dwars door de kurken te laten ontsnappen, wat niet gaat als ze plat liggen, want dan is de vluchtstof voor de kurk. Nadien legt men de flesschen weder plat.

Als deze wijnen 12 tot 14 alcohol bevatten kunnen ze gemakkelijk 15 jaar bewaren en worden hoe langer hoe beter.

CIDER

De wijn die men maakt van peren of appels noemt men cider. Men past dezelfde werkwijze toe doch men moet niet zoveel suiker gebruiken als voor bessenwijn, hi-voor zou het gehalte suiker, toegelaten door de wet (20 kilo voor 100 l. sap en 100 l. water) wel volstaan; het ware zelfs verkijselijk nog wat meer sap en minder water te gebruiken.

Dendron.

Ellendige toestanden in een streek waar katholieken en de mannen van het VI. nat. Blok de macht vormen te Roeselare-Tielt

In een vorige bijdrage spraken wij over de streek van het Zuidelijk Vlaanderen, meer bijzonder over het kanton Ruislede, waar de socialistische amper 8 t. h. van de stemmen behielden, terwijl de katholieken en de VI. Nat. blok-mannen samen meer dan 88 t. h. van de stemmen boekten.

De laatste stakingsbewegingen, die ook hun weekblad vinden in deze verachteerde streken, gaven aan de socialistische syndikanten de gelegenheid een klein onderzoek in te stellen naar de loons- en werkvormen in de gemeenten en dorpen, die tot dan toe voor de socialistische niet toegankelijk waren, en waar de volking werd opgevoerd tegen de rooien.

Dit onderzoek heeft schromelijke toestanden aan het licht gebracht, wat ons nog eens de bewijzen levert dat in de streken waar de katholieken en de VI. nat. blok-mannen de grootste macht hebben, de sociale toestanden voor de werkende klasse verschrikkelijk zijn.

In den laatste kiestrijd voerden vooral de VI. Nat. Blok-mannen een demagogische taal tot de arbeiders. Zij haalden de socialistische woedenboeken en al de leuzen uit de gesloten. Het VI. Nat. Blok kwam voor den dag met kroepelen als «Den Arbeid op den troon», «Geen heeren in den Staat», «Geen knechten in den Staat», «Broeders in den Staat», en dergelijke meer.

Ter gelegenheid der buitengewone verkiezingen, die op 19 Juli in het district Tielt werden gehouden, hebben wij in onze propagandaschriften op uitgeleide schaal de wankende toestanden van de Vlaamsche dorpen aan den schandpaal gespreid, wat een schril licht heeft geworpen op de manier waarop de heeren van het VI. Nat. Blok den arbeid op den troon verheffen.

Ten behoeve van de propagandisten nemen wij ons voor hier enkele feiten aan te halen, die in de socialistische propaganda op onze Vlaamsche gemeenten wel van pas komen.

Te Pisse, bij Tielt, staat een weverij: Vanrysselberghe-Dezmet. De patroons is een Vlaamsche Blokman. De wevers winnen er 101 fr. per week om op vier getouwen te werken. Men ziet dat de arbeider van 11 jaar oud werkt.

In diezelfde gemeente is de maalderij van Polvord van Maele. Die man is reist en staat als kandidaat op de reistijdslijst. Hij werkt er 10 uur per dag aan 250 fr. per uur. De reistijdslijst zouden hier prachtig aan zuiveringswerk kunnen doen.

Een andere Blokman, zekere Van Ouytre, wienkfabrikant te Oost-Roeselare, hij bezigt niet veel werkende maar hij betaalt ze ook in 't klein. Een meisje van 17 jaar oud werkt er 12 frank per uur. Twee andere vrouwen, 21 en 25 jaar oud, verdienen 1.60 frank per uur, en hebben bij dien beta, reistijdslijst wijze als het reeds betaalde loon knaagt, en ge hebt een gedaht op deze gemeente. Vroeger konden wij

van de manier, waarop in dit breifabriek den arbeid op den troon wordt opgevat.

We zullen hier nu nog enkele staaltjes geven van toestanden bij katholieke en hoogst.

Te Begem, in de mekane, steenbakkerij Ampe gebroeders, reistiden, betaalt men aan de arbeiders 2.25 fr. tot 2.75 fr. per uur. Brander kunnen er wat meer dan 4 frank per uur verdienen.

In diezelfde gemeente betaalt de aanneer Naert Achiel, katholieke, zijn met-selaars aan 3 fr. per uur en de dienders aan 2.25 fr. per uur.

Bij Horpe-luut-gebroeders, katholieke, Vlaamshandelaars, wint men 2.25 frank per uur.

Te Wyngene, gemeente in het beuch-kanton Ruislede, vert de uitbuiting ook hoogst. Dervolder, borstela-brikant van Issegem, reistidische handi-dans de provinciale verkiezingen van 7 Juni 1.1. heeft op twee gemeenten een borstela-fabriek staan. Zijn best betaalde arbeiders winnen 3.40 fr. per uur, of 1 fr. per uur minder dan te Issegem, om hetzelfde te doen. Te Wyngene is het kristen syndikaat en het syndikaat van het VI. Blok de overwegende macht en te Issegem heeft het socialistisch syndikaat een redelijke invloed. Dat zegt alles.

In de Vlaamsche van den katholieke Kerkert, ontvingen de best betaalde arbeiders 2.25 fr. tot 2.75 fr. per uur en er zijn daar zelfs opgeschoten jongelingen, die 0. fr. per uur krijgen!

Bij de Kinderen Debrandere, borduurwerk, werken veel jonge meisjes. Zij hebben van 30 tot 85 fr. per week.

Bij Bouckaert, zelfde nijverheid, en zelfde loonen.

Te Ruisslede is de burgemeester, M. Billiet, ook breifabriekant. Deze gemeenteverder is zeer katholiek en betaalt loonen gaande van 30 tot 120 fr. per week. 't Zijn witte raven die aan 120 fr. komen.

Te Swevezele, in de houtzagerij van Muijle, Smiel (vroeger zagerij Barbier) werkt men 10 uur per dag. Don Maandag hebben de werklieden verlof (niet betaald). Men wint er gemiddeld 17 frank per dag. De beste zagers krijgen niet meer dan 120 fr. per week. Naar ons werd medegedeeld is de patroon ook reistid. «Rekt valencia».

Te Aarsele, in de breifabriek Herion-Vandaele, betaalt men loonen van 26 fr. af per week. Een viertal werksters hebben misschien iets meer dan 100 fr. per week. Het kristen syndikaat heeft daar een sterke macht doch slaapt op zijn twee ooren.

In het voddenswerkhuis Declercq winnen de vrouwen 10 fr. per week en mannen een goede 100 fr. per week, om dit bij uitstek ongezond werk te verrichten.

Te Dentergem, in de weverij Abbeloos gingen volwassen wevers naar huis nog met geen 100 fr. per week. Jongere wevers, opgevoers, speeldsters en bobijnsters verdienen van 25 tot 60 fr. per week. Reeds van vroeger hadden de socialistische syndikanten leiders daar een tralstet verandering aan te brengen, doch boden op de tegenwerking van den kristen vakbond, die daar de eerste vlucht speelde.

Toch zijn de socialisten er in gelukt tijdens de stakingsbeweging, al-dar het werk te doen stopzetten. De aktie werd geleid door de socialistische vakbondleiders en tot een goed einde gebracht. In den slag is alles veranderd op deze gemeente. Vroeger konden wij

daar geen lokaal krijgen om tot de schiet te spreken. Tijdens de staking waren wij zoo gelukkig een herberg te krijgen, waar de vergaderingen werden gehouden. Het ledental van de socialistischen vakbond heeft op deze gemeente een grooten sprong genomen.

... .

Ziedaar enkele gegevens die aantoonen hoe de klerikale VI. Nat. en reistidische patroons huis houden op onze Vlaamsche buitengemeenten.

De lijst van bovengeschiedte toestanden hebben wij gegeven in onze propagandaschriften. Zij hebben doel getroffen. In de manifesten der tegenstrevende uitgegeven ter gelegenheid van de buitengewone provinciale verkiezingen in het district Tielt, zwijgt men als vermoord over deze zaken. Onnodig te zeggen dat onze manifesten op deze werklaken hebben gevonden in al die kleine gemeenten en dat 't fel besproken worden.

Wij hebben getracht aan de arbeiders het bewijs te leveren van het grof boerenbedrog, waaraan het Vlaamsche Blok de mannen van Rex en de traditionele katholieke partij zich schuldig maken, wanneer in tijden van kiezing voor den dag komen met valsche leuzen, die er op gericht zijn de bevolking appelen voor citroenen te verkoopen.

Wij hebben de vurige hoop, dat gedeeltelijk te zijn in gelukt, omdat wij rekening houden van de vooroordeelen en de onderwerpingen, waarmede een overgroot deel van de arbeiders ongelukkig nog op veel gemeenten zijn behebt.

Trots den laster en de leugens der tegenstrevers zal het socialisme tot in de kleinste dorpen en gehuchten dordringen, omdat van dat tot dat de arbeiders meer tot het besef komen dat alleen in de socialistische rangen hun overgroot deel van de arbeiders ongelukkig nog op veel gemeenten zijn behebt.

Aan onze propagandisten deze gelegenheid te baat te nemen om de verwaalde en onverschillige arbeiders den weg te toonen naar de socialistische organisaties.

V. L.

MEDEDEELINGEN

LANDBOUWTELING. — Het ministerie van Landbouw verzoekt voor het alleraantal maal de gemeentebesturen, die de lieden der landbouwlieden van het loopen jaar nog niet ingezonden hebben, ze onverwijld te laten geworden.

De gemeentebesturen die deze laatste oproep niet zouden beantwoorden, zullen het bezoek ontvangen van een speciaal commissaris, die op hun kosten, belast zal zijn met de uitvoering van de voorschriften, bepaald bij het Koninklijk besluit van 8 Mei 1936.

NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN. — EENDAAGSCHE REIS NAAR ROTTERDAM. DEN HAAG EN SCHEVENINGEN OVER OOSTENDE, 25-26 JULI 1936. Speciale trein Brussel (Noord)-Oostende en terug. Vertrek op 25 Juli te 22.30 u. stilstand te Gent St. Pieters en Brugge. Speciale boot Oostende-Rotterdam en terug. Vertrek te 1 uur in den nacht van 26 op 27 Juli.

Prisjes der bijlatten naar Rotterdam. 2e klasse 134 en 109.50 fr. 1e klasse 131 en 107.50 fr. Uit 'russel 79 fr.

Nieuws uit het Kortrijksche

AANDACHT. — Op dit oogenblik wordt er te Oostende een provinciaal kongres gehouden voor het officieel onderwys. Daar zijn vertegenwoordigers uit de verschillende gewesten van de provincie vergaderd om vooral de propaganda en de middelen te bespreken voor de versterking van het officieel onderwys in West-Vlaanderen.

Men kan het betrouwen maar het is een feit, dat de kwaliteit van het officieel onderwys bepaald niet in het midden van de belangstelling staat bij onze eigen menschen.

We hoorden vóór enkele dagen een uitzending te Middelkerke over den toestand van het officieel onderwys in onze provincie. Welnu we moeten zeggen, dat het echt beschamend is. Ons nog niet steunend op de liberalen, die naar het schijnt nog de verdediging van het officieel onderwys in hun programma staan hebben maar daarom niettemin door tal van liberale voor-mannen ook verloochend wordt, toch moeten wij, als socialist, die dan wel in de provincie over een betrekkelijke macht beschikken, het officieel onderwys veel bloederiger kunnen maken.

Wij nemen ons er overwegende macht hebben en onze parlementaire tegenwoordiging even sterk is als de van onze tegenstrevers. Welnu, hier kan er voor de uitbreiding der officiële scholen nog onvoldoende tijd gedaan worden.

Speciale vergaderingen zullen beled worden voor de gemeentemandatarissen die het officieel onderwys genegen zijn.

Dat is iets. Maar dat is niet alles. Het komt er eerst op aan een kern te vormen van enkele kameraden, die bezielde zijn met de meeste overvaardigheid en bereid zijn zich volledig aan de zaak te wijden.

Het zoeken naar deze kameraden is het eerste werk.

Wat hierna volgt is de medewerking van de vrouwen voor dat schoon werk te kunnen verkrijgen.

In ons arrangement hebben we een sterke vrouwenbeweging, die zelf reeds verscheidene malen de zaak, het officieel onderwys, behandelde.

Wat hierna volgt is de medewerking van de vrouwen voor dat schoon werk te kunnen verkrijgen.

En aan al onze partijgenooten vragen wij «Aandacht» voor deze meest belangrijke vraagstuk der menschen die zich daar bestend willen mede bezig houden met de zaak.

En aan al onze partijgenooten vragen wij «Aandacht» voor deze meest belangrijke vraagstuk der menschen die zich daar bestend willen mede bezig houden met de zaak.

KORTRIJK

SOC. JONGE WACHT. — Dinsdag 21 Juli gaan we op wandeltocht (te voet) We vergaderen aan de Jeugdruimte, te 8 uur, en nemen eten mee voor gansch den dag.

Jonge Wachters, Roode Zwervers, meisjes en jongens, we verwachten u talrijk.

't Is een prachtige gelegenheid om een gansch den dag in openlucht te gaan spelen, loopen, springen, dansen en al wat uw hartje lust.

Brief en Album van PIERKEN Den troep

Ferboten van nog de vijf manuten te houden met mijn soldaten heeft Houtier gezecht en van de zeneraar zijne broek te laten afvalen op den theesater tot spot en ferme van het kiekotot recht hij.

Een zuist zijn. Den troep en dient nie om ons te doen lachen maar om ons te doen schreemen, zooals dade kant leeren in de geschiedenes.

Den troep is de symboolen van het fatierlant en hij mag ruhig sein. Hij bestaat uit piejotten vliegmaeklenen, oordenansen, die-pooos, foerazemagezijs, barbasons en soepe mee balles op prinskes-dach.

Den troep woont in de kazerre en hij thoe geene huishuur betaals gelijk wewij. Eene kazerre brecht leeven en nerinch in de wijk onder de form van kimalaglasmarsans, frietkerres, kaartelosteriggen en kriebelmulten.

Den troep is het sieraat van het lant en dient om meziek te speelen op de kiejoske in het park, de stanbeiden in te huldigen mee de kindermieses te ferkeeren, orde en tucht aan te kweeken en onze nasiejonale schatten, zooals de meesterwerken van Jef Mennekens en de lietses van Hullebroeck, teegen den snooden vyant te ferdedigen.

Iedereen die twee beenen en twee arms heeft kan soldaat worden. Een ooft is ook toegelaten, maar liefst niet. Hoe minder dater vanboven op uw lijf staat hoeminder da zer kunnen afschietgen.

Eenen soldaat is anders gekleedt of eenen burger om hem van tussohs den hoop te kunnen halen en hem in de kazemiestrook te draaien als hij over de muur klimt.

Er zijn veel soorte van soldaten: schachten, rangazees, gereformeerde, plantrekkers, deezarteurs, leedvede en doode.

De doode soldaten worden onderferdelt in bekende en onbekende. De bekende zijn de goedkoopste. Eene steen mee ouden naam op en ze zijn kontent, tandie da onbekende een graf moeten hebben mee vesche boekes en ewichdurende eelietrick.

De direktuer van den troep noemt men zeneraal. Eene zeneraal kunde kennen aan zijn roomaties en aan zijn 200 tenondert invalideit. Hij zit op een paart en leert vlaams. Eene zeneraal dient nie om naar te schietgen elijk eene simpele soldaat. Daarvoor dragen de kaanons nog nie ver genoecht.

De stiel van de zeneraals is den oorloch. Eenen oorloch is toezoor rechfaardich en als 't niet ge-looft zulle de zandurnen het u wel verheksplekekerer.

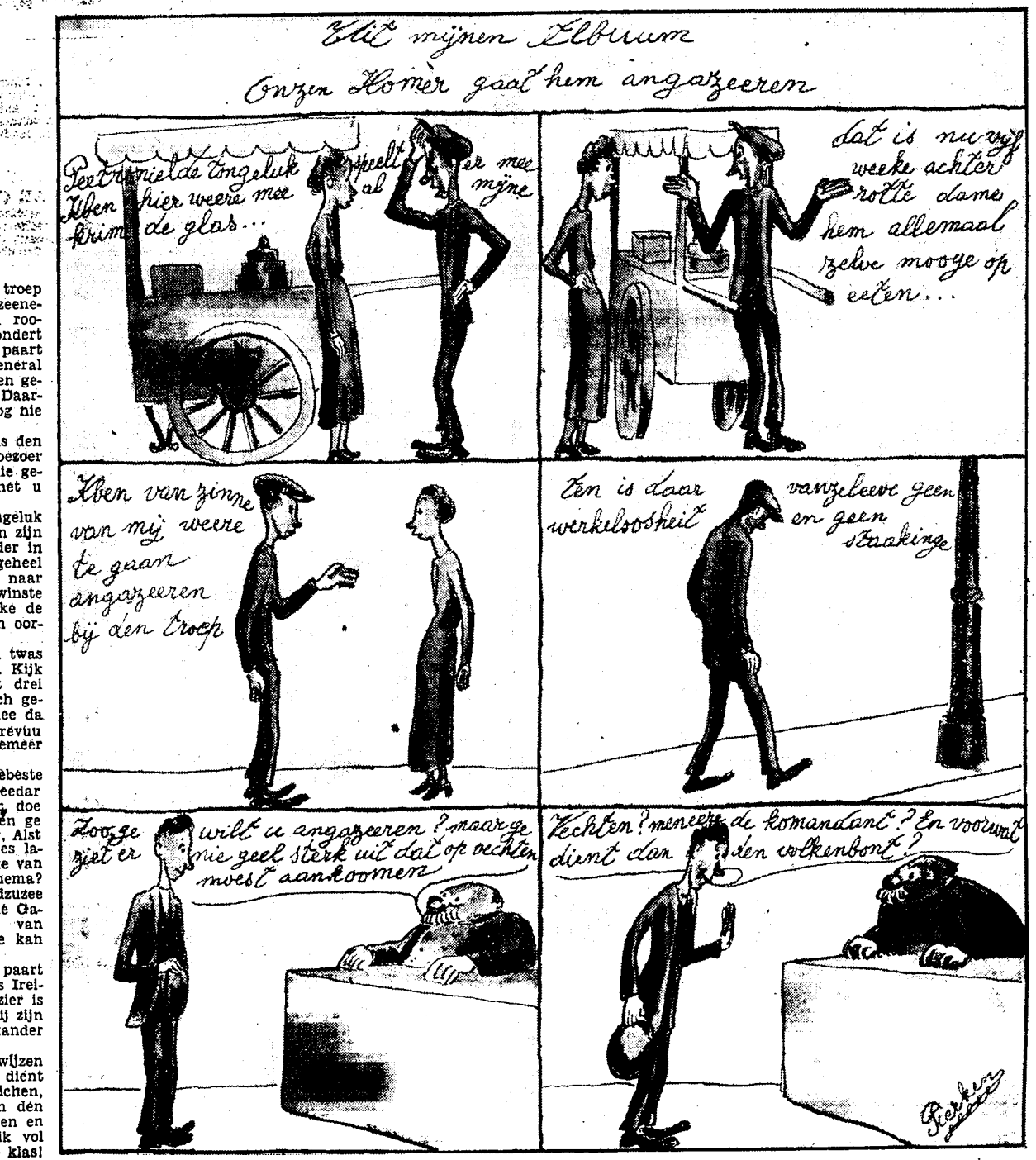
Eenen soldaat die par ongeluk blijft leeven in den oorloch en zijn been ferliest krijcht een ander in de plaats en als ze hem geheel dootschietgen gaat hij seblat naar den eemel. Het is dus al winste dater aan is. Daarom spreekte de bishkoppes van den ijlichen oorloch.

Moest ledereen soldaat zijn twas geloepe mee den werkloozet. Kijk naar onzen Homer. Seedert drei weeken heeft hij geenen slach geslegen in den kimalaglas mee da weer en nu dat hij naar den revuu moet ister geen houwden nemeer aan.

Ik zal ekik een woerdeke tabeste doen voor u, heeft koozijn Meedar gezelt teegen hem. Alaboneur, doe da ne keer, zelt ons Irene en ge zultet u nie beklaagen, Meedar, Alst ezoo is gaan we der geen ges laten over groete zelt hij, gaade van den avont mee naar de slenema? zelt hij teegen ons Irene. Adzueze mijne meirelire zelt zeeij, de Gazebulze heeft zuist zittich van zijne spaarmatschaapel, te kan nie beeter passen.

Da is schgoone van uw paart zelt onzen Homer teegen ons Irene. En daarbij het eene plazier is het andere waart zelt hij. Wij zijn hier op den weerelt om malkander te helpen zelt hij.

Ten is maar om u te bewijzen hoeds den troep nie alleen dient om het fatierlant te ferdedichen, maar ook om den troep en den famiedongest te beschogern en te ferwarmen, waor da ik vol geestdrift besluit: vlevan de klasi

Het Geestesleven

MUSEUM BOYMANS TE ROTTERDAM

JEROEN BOSCH-TENTOONSTELLING

Voor iets meer dan een jaar verliet het Museum Boymans de Rotterdamse tentoonstelling van Jeroen Bosch, die door de Vereniging Rembrandt, na een hardnekkigen strijd op de vesting van de verzameling Dr. A. Fagor de Weenen, een der meesterwerken van Jeroen Bosch, De Verloren Zoon, toont. Toen vatte de heer D. Hannema, directeur van het museum en promotor der overgetuigde Vermeer-tentoonstelling van 1935, de gedachte op een grote tentoonstelling in te richten der werken van den meester van 's-Hertogenbosch.

Het oorspronkelijk plan groeide echter tot een meer uitgebreide expositie van Noordnederlandse kunst: schilderijen, tekeningen en grafiek van 1480 tot 1580, t.z.v. van Geertgen tot Sout, met Jeroen Bosch als kernfiguur. Aldus werden met de medewerking der voornaamste verzamelaars en musea van het binnen- en buitenland meer dan 300 werken te Rotterdam samengebracht, die een enigszins overzicht geven over de vroege kunst in Noord-Nederland.

Niet alleen treft men er de zeldzame panelen aan der onbekende Lomburgsche, Haarlemsche, Alkmaarsche, Utrechtsche en Leidsche meesters, maar daarenboven niet minder dan vier voornaamste werken van den intiemsten aller Hollandse schilders, Geertgen tot Sout, met Jeroen Bosch als kernfiguur. Aldus werden met de medewerking der voornaamste verzamelaars en musea van het binnen- en buitenland meer dan 300 werken te Rotterdam samengebracht, die een enigszins overzicht geven over de vroege kunst in Noord-Nederland.

Reeds de opsomming van de enkele namen, doet uitschijnen, welke afzonderlijk gaapt tusschen deze kunstenaars en Bosch; het is namelijk alleen Grünewald, die evenals hij met de Middeleeuwen verbonden blijft. Vergeten we ook niet, dat Quinten Metsys een tijdgenoot was van Bosch, wanneer toch zijn Nood Gods in het Museum van Antwerpen dateert van 1508 en reeds een bewuste, alhoewel niet doorgevoerde, zing was om Renaissance-beginselen alhier in te voeren.

Toch zou het verkeerd zijn Bosch volledig te willen terugdringen binnen het kader der XV eeuw en hem uitsluitend als een der laatste Primitieven te beschouwen. Zijn kunst vertoont integendeel een duidelijk tweeduidig karakter.

Maar onder zeer verschillende figuren van tijdgenoten van Bosch is de onbekende kunstenaar uit Delft, dien men naar een zijner schilderijen genoemd heeft, de Meester der Virgo Inter Virgines. Zijn werken, vooral de Griffiging (Lijverpoel) en de Verkondiging (Aken) munten uit door een talle expressie en een zeer subtiel harmonie van teedere kleuren. Hier en daar doet hij zelfs aan Hugo van der Goes denken.

Maar nergens duidelijker dan op deze tentoonstelling valt het op hoe de reuzengestalte van Jeroen Bosch boven alle Noordnederlandse kunstenaars van zijn tijd uitrijst. Zelfs als de schoonste werken van zijn hand hier niet aanwezig en al was het aangrijpende, grote altaarstuk uit Lissabon op het oogmerk van een bezoek nog niet aangekomen, toch blijkt uit de 15 hem hier toegeschreven werken, hoezeer hij in opzicht van techniek en van oorspronkelijkheid al de anderen in de schaduw stelt.

Bij hem willen we een poos langer blijven stilstaan en even over zijn betekenissen als kunstenaar en als menschen verder uitweiden.

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

JEROEN BOSCH: DE KRUISDRAGING. Dit prachtig paneel, een der meest authentieke meesterwerken van Bosch, is in bezit van het Museum voor Schoone Kunsten te Gent. Het ontbrak op de Rotterdamse tentoonstelling.

worden uiteenlopende jaartallen vooruitgezet, die toch min of meer samenvallen tusschen 1480 en 1490. De leeftijd van Bosch wordt door de Middeleeuwen verbonden blijft. Vergeten we ook niet, dat Quinten Metsys een tijdgenoot was van Bosch, wanneer toch zijn Nood Gods in het Museum van Antwerpen dateert van 1508 en reeds een bewuste, alhoewel niet doorgevoerde, zing was om Renaissance-beginselen alhier in te voeren.

Toch zou het verkeerd zijn Bosch volledig te willen terugdringen binnen het kader der XV eeuw en hem uitsluitend als een der laatste Primitieven te beschouwen. Zijn kunst vertoont integendeel een duidelijk tweeduidig karakter.

Maar onder zeer verschillende figuren van tijdgenoten van Bosch is de onbekende kunstenaar uit Delft, dien men naar een zijner schilderijen genoemd heeft, de Meester der Virgo Inter Virgines. Zijn werken, vooral de Griffiging (Lijverpoel) en de Verkondiging (Aken) munten uit door een talle expressie en een zeer subtiel harmonie van teedere kleuren. Hier en daar doet hij zelfs aan Hugo van der Goes denken.

Maar nergens duidelijker dan op deze tentoonstelling valt het op hoe de reuzengestalte van Jeroen Bosch boven alle Noordnederlandse kunstenaars van zijn tijd uitrijst. Zelfs als de schoonste werken van zijn hand hier niet aanwezig en al was het aangrijpende, grote altaarstuk uit Lissabon op het oogmerk van een bezoek nog niet aangekomen, toch blijkt uit de 15 hem hier toegeschreven werken, hoezeer hij in opzicht van techniek en van oorspronkelijkheid al de anderen in de schaduw stelt.

Bij hem willen we een poos langer blijven stilstaan en even over zijn betekenissen als kunstenaar en als menschen verder uitweiden.

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

BOSCH IN ZIJN TIJD

Over zijn leven en zijn werken zijn bijna geen bepaalde data voorhanden. We weten alleen, dat hij in 1516 te 's-Hertogenbosch overleed, waar hij schuilnaam «Bosch» ontdekte hij trouwens aan deze stad, terwijl zijn eigenlijke naam, Jeronimus van Aken, er veeleer zou op wijzen, dat zijn voorouders uit Aken afkomstig waren. Voor zijn geboorte

Ook hij stond op de kentering van twee tijden, en heeft gewis de geweldige geestesomwenteling der XV eeuw gevoeld. Doch daar hij de bevrijdende uitkomst, waar heel zijn tijd op wachtte, niet voelde, kon hij niet anders dan een verhoort, bleef het hem bij een verschrikkelijke voorspelling der Komende kastijdung voor zooveel zonde. Daarom schied hij zijn phantastische, hybride monsters, die aan een geflanst met de meest uiteenlopende elementen uit alle rijken der natuur, de zondige zielen en de bekoorde heiligen grinzend en grinnikend bekruipen, en besprengen, martelen en verslinden. Maar trots alle groteske uitschietingen, die hier grimmige demonen levensmogelijkheid in den hoogsten, diepste angst, en het was Bosch's bittere ernst, wanneer hij aldus op een schijnbaar spotende en karikaturale wijze uiting gaf aan zijn goddelijke en wiskgerige radeloosheid.

ONTWIKKELING VAN ZIJN STIJL

Aangezien voor zijn werken geen bepaalde data bekend zijn, is het onmogelijk de ontwikkeling van zijn stijl aan de hand van chronologische gegevens vast te stellen. De meeste kunsthistorici geven tegenstrijdige oordeelingen. Algemeen mogen we aannemen, dat de meest logische evolutie, die is, waarbij de kunstenaar uitgaande van een ingewikkeld en sterk overladen compositie langzaam overgaat naar een eenvoud en sobere grootsheid.

Dit aannemen zouden we het oeuvre van Bosch in drie opeenvolgende groepen kunnen indeelen: waarvan de eerste representatieve werken zijn.

I. De tuin der Lusten, de Heilige beelden, in de Hooiwagen.

II. De Stal van Bethlehem, de Blauwe schuit, en het Reinsijden.

III. De Verloren Zoon en de H. Antonius van 's-Elia.

Niet elk dezer groepen is op de Rotterdamse tentoonstelling met een kenmerkend paneel vergezucht; vooral de groote chaotische composities der eerste periode ontbreken en het aantal griffigkeiten, is te gering, om aan het publiek een heldere voorstelling van Bosch's geweldige rol, als schepper van de genreschildering.

Toch vormen de samengebrachte werken een indrukwekkend geheel en bieden zij een ruim studieveld, dat vast nieuwe perspectieven zal openen voor de toekomst.

De Heilige Christophorus (Werra, F. Koenigs) moet uit denzelfden tijd dateren en valt vooral op door de schitterende behandeling der ploegen van den rooden mantel. Zijn eerder met het oog van een tekenaar, dan met dat van een schilder gezien; ze zijn vlak, decoratief en uitgespreid op het vlak. Hier zijn ze stijl en recht, elders golvend en gekrookt. (Volgens Friedländer zouden ze te evolueeren van het golvende naar het rechtlijnige). De kleuren dienen om den lichaamsbouw te verbergen en laten de anatomie niet meer op het vlak. Hier zijn ze andersom gaat.

Er zijn in de Fransche pers nog mannen, die men niet strafeloos kan noemen als de meest belangrijke hebbert de majesteit van de wet in hun persoon niet te laten aanranden; stellig niet levend naar Saint

dingkracht en techniek is de Verzoeking van den H. Antonius (Haarlem) vol stoupe contrasten en een luweelien glans over elk toon. Tot dezelfde reeks van «strafeloos» en «duurzaam» behooren de twee panelen in grisaile voorsteld de Zondvloed en De Hel, meesterlijks van compositie en echt tragisch van versiering. Een der figuren van de medallions op de achterzijde van de Hel vertoont een treffende overeenkomst met den Vluchtende Herder van Bruegel.

Jammerlijk ontbrak op de tentoonstelling het onovertroffen paneel met de Kruisdraging uit het Gentisch Museum. Zoonde, ware een vergelijking met het kleine werk Christus door de Hoogepriester, zeer leerrijk geweest. Met het in tempera geschilderd doek, De Kruisdraging van de Arnot Galleries te Londen wordt een nieuw probleem gesteld. Niet alleen is het heuvel landschap hoogst schetsmatig en sprekt de opbouw van niet heelmaal voor Bosch, doch ook de geest van den meester vinden we maar heel vaag terug. De figuur van Simon, de koppen van enkele kruiters en de houding van den schuldiger zouden wel van zijn hand kunnen zijn, maar dan voor 1510 geschilderd.

Het monumentale werk, ook dit waarvan de compositie het eenvoud digst en de personages het grootst zijn, is De Geboorte van Christus uit het Wallraf-Richartz Museum te Keulen, een typisch mengsel van realisme en idealisme, van ernst en spot, van zakelijkheid en voornaamheid. De kleur heeft echter zichtbaar geleiden en talrijke arceeringen in de aangezichten wijzen op herstellingen. Aldus geeft dit stuk onder kolonist oogpunt heel wat van zijn vroegen luister verloren.

EL.

(Vervolgt.)

Immers de waardebeoordeling van hedendaagsche letterkundige werken is uiteraard betrekkelijk, gezien zij voor een deel steunt op de keuze der onderwerpen, op de voorkeur betreffende de juistheid van de waardenbeoordeling, op de waardebeoordeling van waarden, wanneer het werken betreft waarvan actuele gebeurtenissen het onderwerp uitmaken, gebeurtenissen waarvan wij bezwaarlijk de juiste draagwijdte en de blijvende betekenis kunnen overzien.

EL.

(Vervolgt.)

Ben klein mirakel van verbeel-

dingkracht en techniek is de Verzoeking van den H. Antonius (Haarlem) vol stoupe contrasten en een luweelien glans over elk toon. Tot dezelfde reeks van «strafeloos» en «duurzaam» behooren de twee panelen in grisaile voorsteld de Zondvloed en De Hel, meesterlijks van compositie en echt tragisch van versiering. Een der figuren van de medallions op de achterzijde van de Hel vertoont een treffende overeenkomst met den Vluchtende Herder van Bruegel.

Jammerlijk ontbrak op de tentoonstelling het onovertroffen paneel met de Kruisdraging uit het Gentisch Museum. Zoonde, ware een vergelijking met het kleine werk Christus door de Hoogepriester, zeer leerrijk geweest. Met het in tempera geschilderd doek, De Kruisdraging van de Arnot Galleries te Londen wordt een nieuw probleem gesteld. Niet alleen is het heuvel landschap hoogst schetsmatig en sprekt de opbouw van niet heelmaal voor Bosch, doch ook de geest van den meester vinden we maar heel vaag terug. De figuur van Simon, de koppen van enkele kruiters en de houding van den schuldiger zouden wel van zijn hand kunnen zijn, maar dan voor 1510 geschilderd.

Het monumentale werk, ook dit waarvan de compositie het eenvoud digst en de personages het grootst zijn, is De Geboorte van Christus uit het Wallraf-Richartz Museum te Keulen, een typisch mengsel van realisme en idealisme, van ernst en spot, van zakelijkheid en voornaamheid. De kleur heeft echter zichtbaar geleiden en talrijke arceeringen in de aangezichten wijzen op herstellingen. Aldus geeft dit stuk onder kolonist oogpunt heel wat van zijn vroegen luister verloren.

EL.

(Vervolgt.)

EEN KLASIEK PUBLICIST DER VRIJHEID

24 JULI 1836 ARMAND CARREL 24 JULI 1936

door NICO ROST

Armand Carrel verlaat vurig naar een geweldige ommekeer, maar vrees niet, dat hij omzwaart 1836 weinig vertrouwd in een barbaardij en blijft hierin een officier, die de militaire overtuiging heeft bezocht en daarom overtuigd is van de overwinning van geduldpluineerde troepen over een ongebedruide massa.

Maar het wapen, waar hij het meest op vertrouwd, bleef zijn pen. Jarenlang hageit het boetes en gevangenisstraffen en na Fieschi's mislukte aanslag op Louis Philippe wordt de «National» terstond gesloten. In heel zijn leven is hij van mening, dat een schrijver steeds en overal de Waarheid en de Vrijheid moet verdedigen en het Ideal, waaraan hij geloof, moet trachten te verwezenlijken en Gutzkow schrijft dan ook terecht:

«De «National» schoen destijds te verdedigen, dat men een minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Overal waar Armand Carrel verschijnt, vestigt hij de aandacht op zich; hij is groot en saks, geen stijve militaire verschijning, een geboren aanvoerder, een chevalier de l'espérance, tevens een grootmeester der journalistiek, die zijn wapen hanteert als geen zijner collega's. Chateaubriand heeft hem achter de minister van het liberale opportunisme, neest hietoe het bevel gegeven.

Uit de hedendaagsche Fransche letterkunde

“L'HOMME DE CHOC”, van J. PEYRE

“JEUNESSE DE LA FRANCE”, van J. GUEHENNO

door MARNIX VAN GROENENDAEL

In deze kroniek der Fransche letterkunde werden tot nog toe, bij voorkeur, schrijversfiguren behandeld, wier werken een bepaald geestelijk klimaat van onzen tijd weergeven.

Bij voorkeur, inderdaad, omdat de keuze in de rangen der behandelde schrijvers gunstige aanleiding gaf tot het situeren van belangwekkende tijdsproblemen van artistieke, gedachten en maatschappelijke aard. De aandacht werd voornamelijk opgevestigd op figuren als Barbuse, Malraux, Gide, Glono, Benda, Aragon, Céline, Guehenno, Guilloix, Ramuz, Nizan, Cassou, e.a.; blijkbaar omdat de substantie hunner werken niet tot het specifiek terrein der «schoone letteren» behoort, omdat zij, vervreemd van de begrensdheid der belletristiek zich verhouden tot een ruimer, levensvatbaarder domein, tot het actuele wereldprobleem, dat men haast zou zeggen, waarbij ons leven, denken, voelen en handelen rechtstreeks betrokken is. Met andere woorden, de schrijvers wier artistieke persoonlijkheid gepaard gaat met een uitgesproken sociaal bewustzijn en verantwoordelijkheid, wier geschriften in diep menscheelijken naklank. In het kader der waardeverhoudingen betekent de speciale gaardheid van zulke werken wel is waar geen absolute maatstaf.

Immers de waardebeoordeling van hedendaagsche letterkundige werken is uiteraard betrekkelijk, gezien zij voor een deel steunt op de keuze der onderwerpen, op de voorkeur betreffende de juistheid van de waardenbeoordeling, op de waardebeoordeling van waarden, wanneer het werken betreft waarvan actuele gebeurtenissen het onderwerp uitmaken, gebeurtenissen waarvan wij bezwaarlijk de juiste draagwijdte en de blijvende betekenis kunnen overzien.

Aan den anderen kant acht de kroniekschrijver het wel mogelijk de artistieke, emotieve, en gedachteelke bestanddelen van soortgelijke werken te belichten, welke in den tijd een bepaalde blijvende waarde zullen behouden. Verder gaat de kroniekschrijver niet.

Dat wij voornamelijk in deze kroniek schrijvers met grote naam als François Mauriac, Paul Valéry, Montherlant, Bernanos, Paul Claudel, e.a. buiten bespreking lieten, dient vooral verklaard door het gekoesterde opzet om in de eerste plaats belangstelling te wekken voor schrijversfiguren, waarin het socialisme zo niet sterke, dan toch zwakke weerklink vindt. Werken die in dit opzicht getuigenissen aanvoeren, werden met voorliefde door de kroniekschrijver niet.

Afgien van onze voorkeur, dient hier toch nog even aangestipt, dat het brandpunt der hedendaagsche Fransche letterkunde door hooger- en vermaarde schrijvers wordt bezet. Velen onder hen zijn zelfs georiënteerd en nemen aktief deel aan de arbeidersbeweging. Tekenend is in dit verband het feit, dat tijdens de periode welke de overwinning van het Volksfront voorafging, menig links georiënteerd schrijver niet voorde tot de massa, naast een politiek redenaar. Kenschetsend voorwaar voor den nieuwen geest, welke een aanzienlijk aantal Fransche schrijvers beziet; konstatierend aan de andere zijde met de zelfgenoegzame afzijdigheid, waarop Nederlandse schrijvers zich te dien opzichte beroepen.

In 1935 werd Joseph Peyre's roman «Sang et Lumière» met den Goncourt-prijs bekroond. De handeling van voornoemd boek speelt in Spanje Na «Sang et Lumière» merkt de lezer overtuigend komen, dat de schrijver zich diep

in de psyche van het Spaansche volk heeft ingewerkt. Zijn nieuwe roman «L'Homme de Choc» laat de betreffende geen twijfel meer bestaan. Het onderwerp van dezen roman betreft de mislukte Spaansche Oktoberrevolutie. «L'Homme de Choc» mag niet bepaald een roman heten, veeleer een sober geromaniseerd reportage, maar dan een meesterlijke reportage «sur le vif», want een zestal revolutionaire figuren optreden, met typisch verschillende psychologie en revolutionaire opvattingen, die in het teken van de groote doel schouder aan schouder staan. In de zieldkundige evenals in de feitelijke belevenissen van zijn personages treft Peyre een zulkzaam volmaakte gebalheid, dat gansch het kerngebeuren van deze Oktoberrevolutie in zijn verzinnende, tragische en heldhaftig-menscheelike aspecten gebeeldhouwd staat. De verborgen genegenheid van de revolutionaire mijnwerker Moran voor de ziekenverpleegster Marië, die aan het slot dood, gebogen over een mitrailleur hangt, is blijkbaar de eenige kleine romanovale, die Peyre zijn vooroorloof heeft gevoelsverhouding heeft schrijver de beste voorwaarden als leidraad voor den samenhang van het geboren gekken.

Van de Spaansche Oktoberrevolutie zal «L'Homme de Choc» na Peyre wel één der aangrijpende geschreven getuigenissen blijven. Men bedenke even dat zijn boek reeds in April '31 van de pers kwam. Een «romantische afstand» dus na ongeveer amper vijf maanden. Sinds dien is het Spaansche volk het zinnende bloedbad van Orizaba dachtig geweest. Op dit oogenk wordt reeds een nieuwe bladzijde in de Spaansche geschiedenis geschreven.

Toen wij destijds de twee boekstukken «Lenine et Nous» en «Faction de la France» uit Jean Guehenno's boek «Jeunesse de la France» behandelden, heetten wij dit kleine boek «een diep doordacht romanbetoog». Nu ons gelegenheid werd geboden het werkje in zijn geheel te leeren kennen, dienen wij wellicht de halve te wijzen op de hoordrukken: «1930-1936», «La France», «La France» en de Montaigne «Jaurs».

In deze vier hoofdstukken treft Guehenno de wezenlijke betekenis van het begrip «revolutie», aan de feitelijke toestanden in de verschillende stadsteden der Fransche geschiedenis van 1830 tot de Oktoberrevolutie, schrijft hij; het gevoel der 19e eeuw werd ons slecht overgegeven. De Universiteit, de Regering van de Republiek zijn er nog lang voor. Men mag wel zeggen dat de massen nog te veel geloof hecht aan de betrachtingen en aan de ideeën van de revolutie, omdat zij probeert de revolutionaire ideeën de Republiek te worden.

Dit betoog neemt dan feitelijk den vorm aan van een solid graafmenterende aanklacht; waarin schijn ver wijst op de wijze, waarop de massen de revolutie hebben gemaakt, niet gevormd en gekend wordt.

In het hoofdstuk «La Contrevolution» maakt Guehenno op de feitelijke wijze het proces van de geestelijke vaders der contrarevolutie; Joseph de Maistre, de Bonaparte en Taine.

De ware geest der revolutie wordt schrijver op tot bij den aanvang der negentiende eeuw. Verder nog, te beginnen met Montaigne en Descartes. Wat is Frankrijk? Het is de revolutie, die het is. In het hoofdstuk «La France» wordt de revolutie van de 19e eeuw, die was Frankrijk voor niet Bonaparte, Jean-Georges Le Prax de Pompiant, en om minder Joseph de Maistre. Maar het was Rabalais, Montaigne, Mollet, La Fontaine, Hugo, de Maistre, Jaurès, in zijn niet Maurras, noch Baudelaire, noch Massis. Het zijn Barbuse, Gide en Romain Rolland.

In het bestek van een kritisch kernachtig en helder Guehenno bladzijden, synthetiseert hij de vooroorloof de fundamentele tekenen van Montaigne, Descartes, Jean Jacques Rousseau, Voltaire, Hugo, Lamartine, Michelet, Maurras, e.a. En gewapend met deze synthetis formuleert hij zijn oordeel over de negentiende eeuw. In logisch verband volgen dan de hoofdstukken, waarin Guehenno de revolutie de Russische en de Fransche Revolutie in wezen de doelselving dodelijke zijn, dat de gene niet denkbaar is zonder de andere, dat

Radio

Radio Vlaanderen

Proefuitzending van Radio-Vlaanderen op golflengte 202,3 m. MAANDAG

7.— Tijdschrift. Opvoeding muziek. Cuno, pas reuouie, Wett-
jonghous, E. Vacher.

Brise argentine, trage wals
Léon Dreyfus.

Wat is er toch met Jan-
sen? Henri Thémis, ge-
z. dr. Duo Hofmann.

In de blauwe wate en van
Haw, karakteristiek, A.
W. Kébel.

De schonevrijers, Wald-
teufel.

De liefde is een ster, C.
Scott, gez. dr. Tino Ro-
di.

Gedwiler Jodel.
Ik ben niet mijn hart, J.
Léon.

Ales voor u, gij schoone
vrouwen, F. Grouhe.

Déjà des accordeonistas,
J. Peyronnet.

Alma, bore et chanter,
W. J. Strauss.

Is paradi, Fred. Mé-
Graven, gez. dr. duo Hof-
mann.

Au jardin d'une pagode
chinoise, Kébel.

Estimantina, wals, Wald-
teufel.

C'est un musicien, F.
Schwarz, gez. dr. Tino

Hirtelied, J. R. Krenger.
Paquita, Spaansche wals,
Mad. azo.

De bist der Traum der
Liebe, tango, Austin E-
en.

15 Berichten.
Danklager.

16. Tijdschrift.
March van de week.

17. Lichte muziek.
Graf Zepellin. Weirreise
rond um die Erde, H. Män-
tacke.

Transportation blues, Ca-
sion.

Dr. Musik und der Tans-
de der Nacht, Otto

Doornroosje's Bruidstoe-
tel, Kébel.

18. Tijdschrift.
Licht muziek.

19. Tijdschrift.
Licht muziek.

20. Tijdschrift.
Licht muziek.

21. Tijdschrift.
Licht muziek.

22. Tijdschrift.
Licht muziek.

23. Tijdschrift.
Licht muziek.

24. Tijdschrift.
Licht muziek.

25. Tijdschrift.
Licht muziek.

26. Tijdschrift.
Licht muziek.

27. Tijdschrift.
Licht muziek.

28. Tijdschrift.
Licht muziek.

29. Tijdschrift.
Licht muziek.

30. Tijdschrift.
Licht muziek.

31. Tijdschrift.
Licht muziek.

32. Tijdschrift.
Licht muziek.

33. Tijdschrift.
Licht muziek.

34. Tijdschrift.
Licht muziek.

35. Tijdschrift.
Licht muziek.

36. Tijdschrift.
Licht muziek.

37. Tijdschrift.
Licht muziek.

38. Tijdschrift.
Licht muziek.

39. Tijdschrift.
Licht muziek.

12.30 Violetoctal.

Tambourin, J. M. Leclair.
gesp. dr. Alfred Dubois.

Baal Schem, E. Bloch.
gesp. dr. Tossy Spiwa-
kowsky.

Air a d. G-Salte. Bach-
Burmester gesp. dr. J.
Lasowski.

Souvenir, Fr. Drdia, gesp.
dr. J. Lasowski.

14.45 Spoorpraktijk door Ro-
ger Chent.

15.— Gemengd concert.
Kalef van Bagdad, Boel-
diou, ouverture.

Achtung! Achtung! Wir
senden Tanzmusik.

Clôches de Noël Sainte
Sult.

13.15 Piet Vanden Bosch en
Mevr. Piet Vanden Bosch-
De Vis, humoristische
duetisten.

14.— Gesproken dagblad van
het N.R.

13.10 Salon-orkest onder
leiding van h. Walter Feron.

14.— Schorsing van de uit-
zending.

14.15 Gekommenteerde hot-
jazzmuziek door Jacques
Kluger.

15.15 Gramofoonplaat.
15.30 Concert gegeven door
het Orkest Paul Godwin in
de Kuraal van Oostende.

16.30 Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
Weensch concert.

17.30 Sportuitslagen.
17.45 Gramofoonplaat.

Tusschen 17.— en 18.—: Uit-
slagen Ronds van Frank-
rijk.

18.— Gramofoonplaat.
18.15 Gramofoonplaat.

18.30 Gramofoonplaat.
18.45 Godsdienstige sprek-
beurt door Z. E. Pater De
Pauw, O. F.

19.— Zangrecital door Me.
Yvonne Huidjns.

19.25 Fonoplaat.
19.30 Gesproken dagblad van
het N.R. (Filmkroniek
door Karel De Keukeler).

20.— Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
20.45 Aktualiteiten.

21.— Radio-orkest (voortzet-
ting van het concert).

22.— Gesproken dagblad van
het N.R.

22.15 Het laatste mooie pla-
ten, samengesteld door
Gaston Brenet.

23.— Dansmuziek gegeven in
de Kuraal van Oostende.

24.— Einde van de uitzen-
ding.

BRUSSEL
(Fransche golflengte)

Van 5.— tot 5.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

Van 6.— tot 6.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

6.37 Gramofoonplaat.
6.40 a) Weerbericht.

b) Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

7.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

7.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

7.25 Gesproken dagblad van
het N.R.

7.40 Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

8.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

8.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

8.50 Duivensportberichten.
9.— a) Weerbericht.

8.10 Gramofoonplaten.

8.50 Duivensportberichten.
9.— a) Weerbericht.

b) Tuinbouwkroniek door
A. Buysens.

9.05 Gramofoonplaten.
9.55 Muziekroniek door P.
Gillon.

10.05 Gramofoonplaten door
luisteraars gevraagd.

11.— Duivensportberichten.
11.05 Concert gegeven door
het Orkest André Felleman
in de Scala-Ciné te An-
werpen.

11.55 Kroniek van de maas-
schappelijke vraagstukken,
door Joris Oosterwijk.

12.— Duivensportberichten.
12.05 Dansmuziek gegeven
door het Orkest Pud Can-
sen, in de Dons van
het "Lac-aux-Dames", te
Westende.

Tijdens het concert (12.30):
Weervoorspelling voor Bri-
gde.

13.— Gesproken dagblad van
het N.R.

13.10 Salon-orkest onder
leiding van h. Walter Feron.

14.— Schorsing van de uit-
zending.

14.15 Gekommenteerde hot-
jazzmuziek door Jacques
Kluger.

15.15 Gramofoonplaten.
15.30 Concert gegeven door
het Orkest Paul Godwin in
de Kuraal van Oostende.

16.30 Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
Weensch concert.

17.30 Sportuitslagen.
17.45 Gramofoonplaten.

Tusschen 17.— en 18.—: Uit-
slagen Ronds van Frank-
rijk.

18.— Gramofoonplaten.
18.15 Gramofoonplaten.

18.30 Gramofoonplaten.
18.45 Godsdienstige sprek-
beurt door Z. E. Pater De
Pauw, O. F.

19.— Zangrecital door Me.
Yvonne Huidjns.

19.25 Fonoplaat.
19.30 Gesproken dagblad van
het N.R. (Filmkroniek
door Karel De Keukeler).

20.— Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
20.45 Aktualiteiten.

21.— Radio-orkest (voortzet-
ting van het concert).

22.— Gesproken dagblad van
het N.R.

22.15 Het laatste mooie pla-
ten, samengesteld door
Gaston Brenet.

23.— Dansmuziek gegeven in
de Kuraal van Oostende.

24.— Einde van de uitzen-
ding.

BRUSSEL
(Fransche golflengte)

Van 5.— tot 5.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

Van 6.— tot 6.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

6.37 Gramofoonplaat.
6.40 a) Weerbericht.

b) Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

7.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

7.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

7.25 Gesproken dagblad van
het N.R.

7.40 Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

8.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

8.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

8.50 Duivensportberichten.
9.— a) Weerbericht.

8.10 Gramofoonplaten.

8.50 Duivensportberichten.
9.— a) Weerbericht.

b) Tuinbouwkroniek door
A. Buysens.

9.05 Gramofoonplaten.
9.55 Muziekroniek door P.
Gillon.

10.05 Gramofoonplaten door
luisteraars gevraagd.

11.— Duivensportberichten.
11.05 Concert gegeven door
het Orkest André Felleman
in de Scala-Ciné te An-
werpen.

11.55 Kroniek van de maas-
schappelijke vraagstukken,
door Joris Oosterwijk.

12.— Duivensportberichten.
12.05 Dansmuziek gegeven
door het Orkest Pud Can-
sen, in de Dons van
het "Lac-aux-Dames", te
Westende.

Tijdens het concert (12.30):
Weervoorspelling voor Bri-
gde.

13.— Gesproken dagblad van
het N.R.

13.10 Salon-orkest onder
leiding van h. Walter Feron.

14.— Schorsing van de uit-
zending.

14.15 Gekommenteerde hot-
jazzmuziek door Jacques
Kluger.

15.15 Gramofoonplaten.
15.30 Concert gegeven door
het Orkest Paul Godwin in
de Kuraal van Oostende.

16.30 Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
Weensch concert.

17.30 Sportuitslagen.
17.45 Gramofoonplaten.

Tusschen 17.— en 18.—: Uit-
slagen Ronds van Frank-
rijk.

18.— Gramofoonplaten.
18.15 Gramofoonplaten.

18.30 Gramofoonplaten.
18.45 Godsdienstige sprek-
beurt door Z. E. Pater De
Pauw, O. F.

19.— Zangrecital door Me.
Yvonne Huidjns.

19.25 Fonoplaat.
19.30 Gesproken dagblad van
het N.R. (Filmkroniek
door Karel De Keukeler).

20.— Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
20.45 Aktualiteiten.

21.— Radio-orkest (voortzet-
ting van het concert).

22.— Gesproken dagblad van
het N.R.

22.15 Het laatste mooie pla-
ten, samengesteld door
Gaston Brenet.

23.— Dansmuziek gegeven in
de Kuraal van Oostende.

24.— Einde van de uitzen-
ding.

BRUSSEL
(Fransche golflengte)

Van 5.— tot 5.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

Van 6.— tot 6.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

6.37 Gramofoonplaat.
6.40 a) Weerbericht.

b) Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

7.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

7.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

7.25 Gesproken dagblad van
het N.R.

7.40 Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

8.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

8.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

8.50 Duivensportberichten.
9.— a) Weerbericht.

8.10 Gramofoonplaten.

8.50 Duivensportberichten.
9.— a) Weerbericht.

b) Tuinbouwkroniek door
A. Buysens.

9.05 Gramofoonplaten.
9.55 Muziekroniek door P.
Gillon.

10.05 Gramofoonplaten door
luisteraars gevraagd.

11.— Duivensportberichten.
11.05 Concert gegeven door
het Orkest André Felleman
in de Scala-Ciné te An-
werpen.

11.55 Kroniek van de maas-
schappelijke vraagstukken,
door Joris Oosterwijk.

12.— Duivensportberichten.
12.05 Dansmuziek gegeven
door het Orkest Pud Can-
sen, in de Dons van
het "Lac-aux-Dames", te
Westende.

Tijdens het concert (12.30):
Weervoorspelling voor Bri-
gde.

13.— Gesproken dagblad van
het N.R.

13.10 Salon-orkest onder
leiding van h. Walter Feron.

14.— Schorsing van de uit-
zending.

14.15 Gekommenteerde hot-
jazzmuziek door Jacques
Kluger.

15.15 Gramofoonplaten.
15.30 Concert gegeven door
het Orkest Paul Godwin in
de Kuraal van Oostende.

16.30 Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
Weensch concert.

17.30 Sportuitslagen.
17.45 Gramofoonplaten.

Tusschen 17.— en 18.—: Uit-
slagen Ronds van Frank-
rijk.

18.— Gramofoonplaten.
18.15 Gramofoonplaten.

18.30 Gramofoonplaten.
18.45 Godsdienstige sprek-
beurt door Z. E. Pater De
Pauw, O. F.

19.— Zangrecital door Me.
Yvonne Huidjns.

19.25 Fonoplaat.
19.30 Gesproken dagblad van
het N.R. (Filmkroniek
door Karel De Keukeler).

20.— Radio-orkest onder
leiding van h. Paul Doulier.
20.45 Aktualiteiten.

21.— Radio-orkest (voortzet-
ting van het concert).

22.— Gesproken dagblad van
het N.R.

22.15 Het laatste mooie pla-
ten, samengesteld door
Gaston Brenet.

23.— Dansmuziek gegeven in
de Kuraal van Oostende.

24.— Einde van de uitzen-
ding.

BRUSSEL
(Fransche golflengte)

Van 5.— tot 5.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

Van 6.— tot 6.10 (ongeveer)
Duivensportberichten.

6.37 Gramofoonplaat.
6.40 a) Weerbericht.

b) Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

7.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

7.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

7.25 Gesproken dagblad van
het N.R.

7.40 Gymnastiekles onder
leiding van Lea Daan,
dansgymnastieklerares.

Aan het klavier: Mevr.
Berthe Questier.

8.— a) Tijdschrift.
b) Duivensportberichten.

8.10 Gramofoonplaten:
Allerlei.

8.50 Duivensportberichten.
9.— a) Weerbericht.

8.10 Gramofoonplaten.

8.

